

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, (jud. L. Lupașco)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, I. Muruianu, A. Minciuna)

Instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, I. Muruianu, A. Malfii)

ÎNCHEIERE

08 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

Examinând recursul declarat de către Cozima Valentina,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 130 împotriva Valentinei Cozima,
intervenient accesoriu societatea pe acțiuni ”Centrala cu Termoficare nr. 2” cu
privire la încasarea datoriei pentru prestarea serviciilor comunale, a cheltuielilor de
judecată și debransarea de la sistemul centralizat de energie termică,

împotriva încheierii din 05 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire a deciziei din 30 iulie 2015 a
Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 04 iunie 2014, CCL nr. 130 a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Valentinei Cozima, intervenient accesoriu societatea pe acțiuni ”Centrala
cu Termoficare nr. 2” cu privire la încasarea datoriei pentru prestarea serviciilor
comunale, a cheltuielilor de judecată și debransarea de la sistemul centralizat de
energie termică.

Prin hotărârea din 24 aprilie 2015 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău,
cererea de chemare în judecată a CCL nr. 130, s-a admis parțial. S-a încasat de la
Valentina Cozima în beneficiul CCL nr. 130, suma de 18416,38 lei cu titlu de
datorii pentru prestarea agentului termic în perioada 01 aprilie 2008-01 ianuarie
2014, suma de 10475,12 lei pentru alte servicii comunale (deservirea blocului,
cheltuieli gospodărești, evacuarea deșeurilor, apă rece, etc.) prestate în aceeași

perioadă, suma de 869 lei cu titlu de taxă de stat achitată de reclamant la înaintarea acțiunii în judecată, iar în total 29760,50 lei. Cerința reclamantei cu privire la debransarea apartamentului nr. 154 din bd. Moscova 14/1, mun. Chișinău de la sistemul centralizat de energie termică, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iulie 2015, s-a respins apelul declarat de Valentina Cozima și s-a menținut hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 24 aprilie 2015.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 10 decembrie 2015, recursul declarat de Valentina Cozima s-a declarat inadmisibil.

La 13 februarie 2020, Valentina Cozima a depus cerere de revizuire împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 iulie 2015, solicitând casarea acesteia.

Prin încheierea din 05 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire a deciziei din 30 iulie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

La 20 mai 2020, Valentina Cozima a declarat recurs împotriva încheierii din 05 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a deciziei din 30 iulie 2015 a Curții de Apel Chișinău cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 05 mai 2020, expediată părților la 06 mai 2020, fără a se cunoaște cu certitudine despre recepționarea acesteia de către părți, iar recursul a fost declarat la 20 mai 2020, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Astfel, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Colegiul judiciar a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actelor judecătorești contestate. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Pönkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33 – 34).

Examinând materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs urmează

a fi restituită, din următoarele considerente.

Conform art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1).

Art. 437 alin. (1) al Codului de procedură civilă reglementează elementele pe care trebuie să le conțină o cerere de recurs.

Astfel, Colegiul constată că Valentina Cozima a depus cererea de recurs într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat.

În același timp, instanța de recurs remarcă că, prin Hotărârea nr. 17 din 04 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova, a fost constatată desuetudinea Legii nr. 3465 din 01 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Curtea a notat că potrivit art. 74 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

În lumina celor indicate, Colegiul reiterează că, unul din principiile fundamentale ale procesului civil este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat în art. 118 din Constituție, art. 24 al Codului de procedură civilă și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Prevederile conținute în art. 118 din Constituție sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii. Reglementările invocate au fost reluate și incorporate în textul legilor procedurale, fiind coroborate cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Conform art. 13 din Constituție, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, care în lumina Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 36 din 05 decembrie 2013, urmează a fi înțeleasă ca limba română. Caracterul oficial al limbii instituie obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului.

Din cele menționate, rezultă că procedura judiciară poate fi efectuată în altă limbă, însă documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat. Astfel, cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora. Totodată, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale

desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă.

În aceste condiții, Colegiul concluzionează că atunci când cererea de recurs în Secțiunea 1 este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de recurs.

Or, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înfăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

Astfel, Colegiul ajunge la concluzia de a restitui recursul declarat de Valentina Cozima împotriva încheierii din 05 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) și alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se restituie recursul declarat de către Valentina Cozima împotriva încheierii din 05 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 130 împotriva Valentinei Cozima, intervenient accesoriu societatea pe acțiuni ”Centrala cu Termoficare nr. 2” cu privire la încasarea datoriei pentru prestarea serviciilor comunale, a cheltuielilor de judecată și debransarea de la sistemul centralizat de energie termică.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru